

לקראת שבת

ע"י מרכז חב"ד לדוברי עברית – הרב ישראל לנדא Tel: (905)709-7770 / Fax: (905)709-7917

אצלי לא הכול בסדר

האדם אינו אוהב להרגיש אשם, לבקש סליחה, להתנצל. אנחנו אוהבים להיות צודקים, גאים, לא חייבים דבר לאיש. ובדיוק אל הנקודה הזאת מכוונת אמירת הסליחות

השאיפה האנושית המקובלת היא שהאדם יהיה מסופק ויגיע לתחושת שביעות-רצון. אם הוא אינו שבע-רצון מעצמו, זו הוכחה שעדיין לא הגיע אל השלמות. אולי חסר לו כסף או שעדיין לא השיג את מכונית חלומותיו. אם הוא חש חוסר סיפוק, אולי עליו לצאת לחופשה או לפנות יותר זמן לתחביבים. היעדרה של שביעות-הרצון נתפסת כתקלה, שהרי השאיפה היא שהאדם יהיה מרוצה מעצמו.

גישתה של היהדות הפוכה לגמרי: אסור לאדם להיות שבע-רצון מעצמו. כשאדם חש שהוא 'בסדר', זו ההוכחה הטובה ביותר כי הוא רחוק מאוד מלהיות 'בסדר'. אם הוא מרגיש שלם עם עצמו, מסופק ומרוצה, זה תמרור האזהרה הגדול ביותר המתריע מפני התנוונות רוחנית. וכפתגמו הידוע של הרבי מקוצק: לב שלם הוא שבור, ולב שבור הוא שלם.

לבוא בלבבות שבורים

כיום בכלל מצאו שיטה מקורית להתמודד עם הקול הפנימי הקורא לנו להשתפר, להתקדם, לתקן את דרכינו. התפיסה החדשה אומרת שצריך להשתיק את קול המצפון. אל תתנצל, אל תניח לעצמך להרגיש רע, אל תקשיב לתחושה הפנימית המנווטת אותך לתיקון עצמי. אם התחשק לך לעשות דבר-מה – זה הדבר הנכון. אם רצונך לבזבז את זמנך לבטלה – אל תחוס על הזמן שאבד. זרום, חיה את הרגע.

אכן, האדם אינו אוהב להרגיש אשם, לבקש סליחה, להתנצל. אנחנו אוהבים להיות צודקים, גאים, לא חייבים דבר לאיש. גם אם שגינו, אנו נוטים לשכנע את עצמנו שבעצם לא נורא, ובכלל, לא צריך לחוש נקיפות מצפון יותר מדיי.

ובדיוק אל הנקודה הזאת מכוונת אמירת הסליחות. אנחנו, האנשים הגאים והזקופים, עומדים פתאום בראש מורכן ובלבבות שבורים ופותחים את אמירת הסליחות בהצהרה: "לך ה' הצדקה ולנו בוש-הפנים". בדומיית הליל אנו נאלצים להודות: "לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך, כדלים וכרשים דפקנו דלתיך".

יש מידה רבה של היטהרות בעצם אמירת הסליחות. הנכוונות לבוא לסליחות, להרגיש שאני לא בסדר, להודות שיש לי על מה לבקש מחילה – היא עצמה מורידה במידה מסויימת את רוח הגאווה וגסות-הרוח, ומעניקה מימד מסויים של זוך נפשי.

תכונת 'השמח בחלקו' היא נפלאה בכל הקשור לעולם החומר. ככל שאדם שמח יותר במה שיש לו ואינו שואף לאגור עוד כסף ונכסים – כן גדל אושרו. זה גם העושר האמיתי ("איזהו עשיר? השמח בחלקו"). אך בכל הקשור לנכסים רוחניים – תורה, מעשים טובים, מידות טובות – כאן תכונת 'השמח בחלקו' היא תכונה גרועה מאוד. בעולם הרוח, העדר שביעות-רצון ושאפתנות מתמדת – הן התכונות הנכוונות והראויות. בלעדיהן קופא האדם על שמריו, אינו מתקדם, וממילא נסוג.

בעולם הרוח אין דבר מסוכן משביעות-רצון עצמית. זה המתכון הבטוח לאובדן היוזמה והחיות. התורה מציבה לפנינו רף גבוה כל-כך של שאיפות ויעדים, שלעולם לא נוכל להיות מרוצים. ככל שאנו מתקדמים בחיי הרוח, אנו אמורים להבין ולהרגיש עד כמה עודנו רחוקים מן השלמות ומהזדככות רוחנית אמיתית.

אפשר לעשות יותר

כאשר שנה מתקרבת לסיומה, עוברת תחושת חרדה בלב: מה קורה אצלי? שנה עברה ומה הספקתי? יושב היהודי בפינתו, עורך את חשבון השנה שחלפה, ומגיע למסקנה שאפשר היה לעשות הרבה-הרבה יותר. ואם אפשר היה – צריך היה. ואם צריך היה – יכולים לבוא בדרישה ובתביעה: למה לא עשית כפי הכוחות שניתנו לך?

זו הדרך שבה יהודי מתכוון לראש-השנה, ולאחר הכנה כזאת הוא נכנס ליום-הדין בנפש נקייה יותר ומתוודע החלטות תקיפות להשתנות ולהתנהג אחרת בשנה החדשה. כל זה מלווה בביטחון כי הקב"ה אכן מקבל את תשובתנו ומעניק לכל אחד ואחת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, שנת הגאולה האמיתית והשלמה, על-ידי משיח-צדקנו.

עם הלוח ביד

במוצאי שבת זו, בשעה 1:15 אחר חצות הלילה, נתחיל לומר "סליחות" (בקהילות אחינו הספרדים החלו לומר מתחילת חודש אלול).

שלא כשאר ימות השבוע בהם נאמרות ה"סליחות" בבוקר, לפני תפילת שחרית, הרי שבפעם הראשונה נאמרות ה"סליחות" במוצאי שבת לאחר חצות הלילה.

מדריך לחגים

מרכז חב"ד לדוברי עברית הוציא לאור לקראת חודש תשרי – חודש החגים מדריך מפורט מרהיב עין. החוברת צורפה השבוע לעיתון "שלום טורונטו".

זה מגיע ... זה בדרך ...

לוח השנה יגיע לביתכם בימים הקרובים נא להתאזר בסבלנות...

איחולים

מזל טוב למשפחת רותם להולדת הנכד נתן יוסף

תנחומים

לסמדר פורלן ומשפחתה תנחומים על פטירת האם ז"ל בארץ

הדלקת נרות: 7:33PM

צאת השבת: 8:33PM

מכר את הרבנות

הטענות על השוחט הזקן הסעירו את תושבי העיר קוז'ייקלוב שבפולין. שנים רבות עשה את מלאכתו נאמנה, והיה ידוע ביראת-השמים שלו, בהידוריו ובזהירותו הרבה. לא היה בעיר מי שפקפק בכשרות הבהמות והעופות ששחט. אולם בעת האחרונה ניכר היה כל הזקנה נותנת את אותותיה בשוחט הזקן. ידיו החלו רועדות.

הכול ידעו כי העברת השוחט ממשרתו היא צעד מכאיב וקשה, אך לא הייתה ברירה. כמה מבני העיר פנו אל רב העיר, הגאון רבי שלמה שטנצל, וסיפרו לו על מצבו של השוחט.

הרב שטנצל היה חסיד לבית רדומסק-סוכוטשוב. בגיל צעיר נודע בחריפותו ובבקיאותו, ולמד תורה מפי גדולי הדור בזמנו. בהיותו בן עשרים ואחת בלבד מונה לרב הראשי של העיר צ'לז, וכעבור כמה שנים קיבל את רבנות העיר קוז'ייקלוב.

עתה עמד הרב הצעיר לפני התמודדות קשה ביותר. הוא החליט לזמן אליו את השוחט ולבחון את עבודתו. השוחט הבין את סיבת זימונו אל הרב, והתייצב לפניו מושפל.

הרב ביקש מהשוחט הזקן לשוחט תרנגול לנגד עיניו. השוחט רצה להוכיח את יכולתו, ובזריזות תפס את התרנגול ועשה את המלאכה, אבל הרב הבחין ברעד ניכר בידו של השוחט, שאחזה בסכין. התברר כי השוחט אינו מסוגל עוד לעסוק במלאכת השחיטה, שאחד מתנאיה שהסכין יחשט שחיטה חלקה וללא רעד.

בלב כבד נאלץ הרב להודיע לשוחט כי מהיום והלאה לא יוכל עוד לעסוק במלאכת השחיטה. השוחט שב לביתו במפח-נפש, ובעיר החלו להתארגן למציאת שוחט שימלא את מקומו.

שבועיים חלפו. ערב אחד, בשעה מאוחרת, כאשר הגאון רבי שלמה ישב ועסק בתורה, נשמעו דפיקות בדלת. בפתח עמדו השוחט הזקן ואשתו, שפונים ונכלמים. הרב הזמין להיכנס וביקש לשמוע את אשר על ליבם.

בקול שבור הסיירו השניים כי מלאכת השחיטה, שבה עסק הבעל, הייתה מקור פרנסתם כל השנים. לאחר שהופסקה עבודתו כלתה הפרוטה מכיסם, והם באו כמעט עד פת לחם.

ליבו של רבי שלמה נשבר. כמה קשה הזקנה, הרהר לעצמו. יהודי ירא-שמים, שנהנה ממיגע כפיו ועסק במלאכת-הקודש בבאמונת כל ימיו, נאלץ עתה לחיות חיי עוני ומחסור. הרב הצעיר עודדם והבטיח לפעול למענם. בני-הזוג יצאו מביתו רגועים יותר.

את פרשת "נצבים", "קוראים תמיד ראש-השנה. רמז לכך אנו מוצאים בתחילת הפרשה: "אֲתֶם נִצְבִים הַיּוֹם פְּלִכֶם" - "היום" הוא יום הדין הגדול ובכדי להיות "ניצבים", בעמידה בטוחה, חייבים להיות מאוחדים באופן של "ניצבים כולכם", כל העם, ללא יוצא מן הכלל, מראשי השבטים ועד לדרגות האוכלוסיה הנמוכות ביותר - "מִחֻטָּב עֲצִיךָ, עַד שְׂאֵב מִיַּמֶּיךָ".

הברית
פרשתנו מסכמת ומחזקת את דברי הברית, הברכות והקללות, עליהן קראנו בפרשה הקודמת. מצד אחד מעודד משה את העם, שנבהל מן הצרות הנוראות העתידות לפקוד את מי שלא ישמע לדבר ה', בהזכירו להם שהיו כבר מקרים שהעמיד את הקב"ה ונענשו, ובכלל, כל התוכחות לא באו אלא להעמיד את העם על רגליו בדרך הכוונה והטובה.

כמו כן מדגיש משה באוזניהם כי הברית אינה רק עם הדור שנכנס לארץ, אלא זוהי ברית נצחית וכפופים לה כל הדורות כולם "וְלֹא אֶתְכֶם, לְבַדְכֶם--אֲנֹכִי, כִּרְתָהְ אֶת-הַבְּרִית הַזֹּאת, כִּי אֶת-אֲשֶׁר יִשְׁנֶנּוּ פֹה, עִמָּנוּ עֹמֵד הַיּוֹם, לְפָנַי, ה' אֱלֹהֵינוּ; וְאֵת אֲשֶׁר אֵינָנּוּ פֹה, עִמָּנוּ הַיּוֹם".

שוב מתרה משה באותו האיש אשר נמנע מלקבל עליו את דברי הברית ועושה ככל העולה על רוח ליבו בחושבו שאף-על-פי-כן לא יבואו עליו כל הקללות. הפעם הביטויים הם חריפים מהרגיל: "לֹא-יֵאָבֵד ה', סֶלַח לוֹ וְכַבֵּה בּוֹ כָּל-הָאֵלֶּה הַקְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַזֶּה; וּמַחֲה' אֶת-שְׁמוֹ, מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם". תוצאותיה של התנהגות קלוקלת זו ישפיעו לא רק על העם עצמו כי-אם אף על ארצו, ארץ-ישראל, אשר לפתע יעלמו ממנה כל מעלותיה הטבעיות, בין היתר: "לֹא תִזְרַע וְלֹא תִצְמַח, וְלֹא-יִעֲלֶה בָהּ כֹּל-עֵשֶׂב: כִּמְהֻפְכַּת סֵדֶם וְעִמְמָה...". כמו כן, התוכחות, גם את הטוב הטמון בדבר. על אף שבני-ישראל יגלו מן הארץ לא יתיישבו בה אה הגוים, כי בזמן שישראל לא עושים את רצון הבורא לא ירצו להתיישב בה, בהיותה שוממה.

התשובה והמצוה
לאחר הדברים הקשים הללו מונמד מעט הטון, ומשה מתאר באוזני העם את תהליך התשובה והגאולה שלאחריה. מעשה התשובה אינו חד-צדדי, אלא הדדי, כשהיהודי עושה את שלו: "וְיִשְׁבֶּת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ, וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ...". כי אז: "וְיִשָּׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת-שְׁבוֹתֶיךָ, וְרַחֲמֶיךָ; וְיִשָּׁב, וְקִבְּצָךְ מִכָּל-הָעַמִּים, אֲשֶׁר הִפְיָצְךָ שָׁמָּה".

ובאשר לקיום המצוות, מעודד אותם משה: "כִּי יִמְצְוֶנָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם--לֹא-נִפְלְאוּת הוּא מִמֶּנּוּ, וְלֹא רָחֵק הָיָא לֹא בְּשִׁמְיוֹ הָיָא וְלֹא-מֵעֵבֶר לָיִם, הָיָא כִּי-קָרוֹב אֵלַיךָ הַדָּבָר, מֵאֵד: כִּפְיֵיךָ וּבְלִבְבְּךָ, לַעֲשׂוֹתוֹ". שוב מזכיר הוא לעם: "רָאֵה נִתְּנִי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם, אֶת-הַחַיִּים וְאֶת-הַטּוֹב, וְאֶת-הַמָּוֶת, וְאֶת-הַרְעָה, וּלְבִסוּף מוֹרָה לָהֶם יוֹתֵר מִסַּתֵּם עֲצָה טוֹבָה: "וּבְחַרְתָּ, בְּחַיִּים--לְמַעַן תִּחְיֶה, אִתָּה וְזָרְעֶךָ".

פרשת וילך - רגעי פרידה
כעת קרוב יותר מתמיד יום מותו של משה רבינו ופרישתו מהנהגת העם. לאחר שסיים את דבריו הכלליים וכל העם התפזר לאוהליו, פנה משה בעצמו ללא כל גינונים טקסיים אל כל שבט ושבט כדי להפריד מהם באופן אישי. ומה אמר להם: - "בְּרִי-מֵאֵה וְעֹשְׂרִים שָׁנָה אֲנֹכִי הַיּוֹם--לֹא-אוּכַל עוֹד, לְצַאת וּלְבֹא, וְהִ' אֲמַר אֵלַי, לֹא תַעֲבֹר אֶת-הַיַּרְדֵּן הַזֶּה...". חכמתי ותורתי נלקחו ממני וניתנו ליהושע. לכל החוששים מהסתלקותו של המנהיג הנעלה ומן ההנהגה החדשה, מבטיח משה בדברי הפרידה והניחומים: "ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ, הוּא-נִשְׁמָד אֶת-הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ--וַיִּרְשָׁתָם; וַיְהוֹשֵׁעַ, הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ, כְּאֲשֶׁר, דִּבַּר ה'". משה קורא ליהושע ונוסד בו דברי עידוד וחיזוק לעיני כל העם.

מצוות הקהל
לאחר שאמר בפניהם את כל התורה סיים גם לכותבה ומסרה לבני שבט לוי. באותה הזדמנות מצוה אותם משה לערוך אחת לשבע שנים אסיפת 'הקהל' במוצאי שנת המצויטה, שכל עם ישראל עולה לרגל, לירושלים, בחג הסיכות, היו כולם מתכנסים בבית-המקדש והמלך היה קורא באוזניהם מתוך ספר-התורה. מטרת הציווי היא להזכיר, לעורר ולהחדיר בלב העם את מצוות התורה וקיומן.

מבוא לשירת" האזינו"
עם ישראל נמצא בעליות וירידות בכל הקשור לשמירת התורה והמצוות, זוהי הסיבה שמשה נצטוו לומר את השירה המעידה ונותנת תוקף נצחי לדברי הברית בכל הדורות ובכל המצבים בהם ימצא עם ישראל לשירה עצמה יועדה פרשה מיוחדת בתורה, הלא היא פרשת 'האזינו' אותה נקרא בשבוע הבא.

בראשו של הרב הביטל רעיון. באתם לובלין, וביקש שאם ייודע לרב שטנצל ימים פנה אליו בן-משפחתו, הרב אריה-

על עיר כלשהי שהתפתחה בה משרת רב, יעדכן אותו על כך. הרב פרומר היה אז אברך צעיר וחיפש משרת רבנות.

הוא לא שיער שהתשובה לבקשתו תינתן מהר כל-כך. הרב שטנצל פנה אל הרב פרומר והציע לו עסקה. "מה לרב שטנצל ולעסקים?!", תהה הרב פרומר, אולם מיד נוכח כי מדובר בעסקה מסוג אחר.

הסביר הרב שטנצל: "יודע אני כי קיבלת נדוניה נכבדה לחתונתך. מוכן אני לעשות איתך עסקה ולמכור לך את הרבנות שלי כאן, בעיר קוז'ייקלוב, תמורת מחצית דמי הנדוניה שקיבלת". הרב שטנצל תלה את מבטו ברב פרומר והמתין לתשובתו.

דבריו הדהימו את הרב פרומר. האומנם הרב מבקש להתפטר ממשרתו ולמסור לו אותה תמורת כסף? הוא הביט שוב ושוב ברב שטנצל וראה כי ארשת פניו רצינית לחלוטין. הוא הבין כי לרב שטנצל יש מן הסתם סיבות כבדות משקל להחלטתו זו, והשיב בחיוב. באותו יום העביר לדידי את הכסף - מחצית דמי הנדוניה.

בשעת לילה מאוחרת נקש הרב שטנצל על דלת ביתו של השוחט. כשנכנס אל הבית לא האמינו השוחט ואשתו למראה עיניהם. הרב הושיט לידיהם צרור גדול ובו שטרות כסף רבים. זה היה הכסף שקיבל מהרב פרומר, והועבר במלואו לדידי השוחט.

הרב אמר לשוחט ולרעייתו כי בכסף הזה יוכלו לכלכל את עצמם עד יומם האחרון, נפרד מהם בלבביות וחזר לביתו. כעבור כמה ימים נודע לכל כי רבי שלמה שטנצל ארז את מיטלטליו ועזב את העיר קוז'ייקלוב, וכי את מקומו מחליף הרב אריה-צבי פרומר.

הרב שטנצל עבר לעיר סוסנוביץ, ושם מונה לראש ישיבה ולאחר מכן לרב ודיין העיר. בסוסנוביץ הוסיף לעסוק בתורה, בשקידה מופלאה, ושם נודע בכינויו 'הגאון מסוסנוביץ'.

למרבה הצער, לא זכה לאריכות ימים, ונפטר בה' באלול תרע"ט, בהיותו בן שלושים וחמש שנים בלבד. את ספרו 'קהלת שלמה' הדפיסו בני משפחתו לאחר פטירתו. הספר נדפס בשנת תרצ"ב בפייטרוקוב, וקיבל את הסכמתם של רבנים בעלי-שם, ובהם מי שהחליף את המחבר ברבנות קוז'ייקלוב, הרב אריה-צבי פרומר. וכך הוא כותב עליו:

"יש לילות כימים ולמד תורה מתוך הדחק, והיה צדיק תמים, עניו ושפל ברך, ויראת השם חופף עליו כל היום. היה ממרי דחושבנא [=בעלי-החשבון], ומן יום חופתו, שהיה בשנת שבעה-עשר לימי חייו, ועד יום עלות נשמתו הטהורה השמימה... בהיותו בן ל"ה שנים, רשם לו בכל יום לפני שכיבתו איך עבר עליו כל היום במחשבה, דיבור ומעשה, לא הניח דבר קטן ודבר גדול".

קורא נכבד, אנו מקווים שאתה נהנה לקרוא את החומרים של גיליונות "לקראת שבת".
תן יד להפצת הגליון וצרף לרשימתנו גם את חבריך.